

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü

40.
KAZI SONUÇLARI
TOPLANTISI
1. CİLT

07-11 MAYIS 2018
ÇANAKKALE

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayın No: 3627-1
Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü Yayın No: 183-1

YAYINA HAZIRLAYAN
Dr. Adil ZME

07-11 Mayıs 2018 tarihlerinde gerçekleřtirilen
40. Uluslararası Kazı, Araştırma ve Arkeometri Sempozyumu,
anakkale Onsekiz Mart niversitesi'nin katkılarıyla
gerçekleştirilmiştir.

Kapak ve Uygulama
Arel Grsel Tanıtım San. Tic. Ltd. şti.

e-ISSN: 3667-8845

Kapak Fotoęrafı: *Rüstem ASLAN*
Troya renyeri 2017 Yılı Kazı alışmaları

Not : Kazı raporları, dil ve yazım açısından Dr. Adil zme tarafından denetlenmiştir.
Yayımlanan yazıların içeriğinden yazarları sorumludur.

Ankara 2019

40. ULUSLARARASI KAZI, ARAŞTIRMA VE ARKEOMETRİ SEMPOZYUMU BİLİM KURULU

SCIENTIFIC COMMITTEE OF 40th INTERNATIONAL SYMPOSIUM OF EXCAVATIONS, SURVEYS AND ARCHAEOOMETRY

Prof. Dr. Nurettin ARSLAN	(Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Arkeoloji Bölümü Başkanı-Assos Kazı Başkanı)
Prof. Dr. Rüstem ASLAN	(Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Arkeoloji Bölümü, Troia Kazı Başkanı)
Prof. Dr. Andreas SCHACHNER	(Boğazköy-Hattuşaş Kazı Başkanı)
Prof. Dr. Turan TAKAOĞLU	(Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Protohistorya ve Önasya Arkeolojisi Anabilim Dalı Başkanı)
Doç. Dr. Olivier Can HENRY	(Labraunda Kazı Başkanı)
Prof. Dr. Onur ÖZBEK	(Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Prehistorya Anabilim Dalı Başkanı)
Prof. Dr. Timothy HARRISON	(Tell Tayınat Kazı Başkanı)
Doç. Dr. Göksel SAZCI	(Maydos-Kilisetepe Kazı Başkanı)
Prof. Dr. Marcella FRANGIPANE	(Aslantepe Kazı Başkanı)
Doç. Dr. Aslı Erim ÖZDOĞAN	(Çayönü Kazı Başkanı)
Prof. Dr. Michael HOFF	(Antiocheia Ad Cragum Kazı Başkanı)
Dr. Masako OMURA	(Yassihöyük Kazı Başkanı)

İÇİNDEKİLER

Abuzer KIZIL, Taylan DOĞAN Euromos 2017 Yılı Çalışmaları.....	1
Adnan DİLER, Bekir ÖZER, Hülya BULUT, Şahin GÜMÜŞ, Gözde ADIGÜZEL, Sevilay Zeynep YILDIZ Pedasa 2017	19
Ahmet Cem ERKMAN, Şakir Önder ÖZKURT Kurutlu Kazısı (2017).....	43
Ahmet ÇAYCI, Zekeriya ŞİMŞİR Gevale Kalesi 2017 Yılı Kazı Çalışmaları.....	49
Akın ERSOY, Binnur GÜRLER, Hakan GÖNCÜ Antik Smyrna/İzmir, 2017	63
Alessandra RİCCI The Küçüyalı Arkeopark (İstanbul), 2014–2015: Excavation, Conservation and Public Archaeology	79
Ali BAŞ, Remzi DURAN, Şükrü DURSUN, Ayben KAYIN 2017 Yılı Keykubadiye Sarayı Kazısı.....	103
Ali BORAN, Halil SÖZLÜ, Razan AYKAÇ Silifke Kalesi 2017 Yılı Kazı Çalışmaları	123
Ali Yalçın TAVUKÇU, Akın TEMÜR, Zerrin AYDIN TAVUKÇU, Mesut CEYLAN, Sinem COŞKUN, Kasım EKER Alabanda 2017	147
Annalisa POLOSA Elaiussa Sebaste 2015–2017 Excavation and Conservation Works	161
Andreas SCHACHNER 2017 Yılı Boğazköy–Hattuşa'da Kazı ve Restorasyon Çalışmaları	179
Aslı ÖZYAR, Elif ÜNLÜ, Türkan PİLAVCI, Serdar YALÇIN, Amanda FILMYER, Virginia VERARDI, Taha YURTTAŞ, Kutay ŞEN, Marta KOUMARI Tarsus–Gözlükule 2017 Yılı Kazısı.....	201

K. Aslıhan YENER, Murat AKAR, Müge BULU Aşçana Höyük, Alalah 2017 Yılı Çalışmaları.....	217
Asuman BALDIRAN Iasos Antik Kenti 2017 Yılı Çalışmaları	237
S. Yücel ŞENYURT, Atakan AKÇAY, Mehmet CEVHER, İlkay AKLAN, Seda KARA Ovaören 2017 Yılı Kazı Çalışmaları.....	251
Atila ENGİN, Engin ÖZGEN, Aydoğın BOZKURT, Derya BOZKURT, Ali ÖZER Oylum Höyük 2017.....	271
Aygün EKİN MERİÇ, Ali Kazım ÖZ, Nezihat KÖŞKLÜK KAYA, Fatih Hakan KAYA, Nihal KARDORUK İzник Roma Tiyatrosu 2017 Yılı Kazı ve Restorasyon Çalışmaları	293
Ayla SEVİM EROL, Alper Yener YAVUZ, Serdar MAYDA, Erhan TARHAN, Çilem SÖNMEZ SÖZER, Hakan MUTLU, Ahmet İhsan AYTEK Çorakyerler Kazısı 2017 Yılı Çalışmaları	311
Bahadır DUMAN Tripolis 2017 Kazı ve Restorasyon Çalışmaları	325
V. Belgin DEMİRSAR ARLI İzник Çini Fırınları Kazısı 2017 Yılı Çalışmaları	345
Bilal SÖĞÜT, Zeliha GİDER BÜYÜKÖZER Stratonikeia ve Lagina 2017 Yılı Çalışmaları	361
Bilge HÜR MÜZLÜ, Hüseyin KÖKER, Mustafa AKASLAN, Lidewijde De JONG, İlkay ATAV KÖKER, Ahmet MÖREL, Burak SÖNMEZ, Meltem AYAŞAN, Arie Kai BROWNE Seleukeia Sidera Antik Kenti Temizlik – Düzenleme ve Ölçüm Çalışmaları	385
Bora UYSAL, Ali ÇİFÇİ Elbistan Karahöyük Kazısı 2017.....	397
C. Brian ROSE, Ayşe GÜRSAN SALZMANN Gordion 2017	411

D. Burcu ERCİYAS, Mustafa N. TATBUL Komana 2017 Yılı Kazı Çalışmaları	425
Burçin ERDOĞU, Çiğdem ATAKUMAN, Nejat YÜCEL Gökçeada Uğurlu-Zeytinlik 2017 Yılı Kazı Çalışmaları	437
Celal ŞİMŞEK 2017 Yılı Laodikeia Çalışmaları	445
Celil ARSLAN 2017 Yılı Eski Ahlat Şehri Kazısı	471
Christopher H. ROOSEVELT, Sinan ÜNLÜSOY, Christina LUKE Kaymakçı Arkeoloji Projesi: 2016-2017 Yılları Kazı ve Araştırma Sonuçları	487
Claire BARAT, Emine KÖKER GÖKÇE Porsuk-Zeyve Höyük 2017 Yılı Kazısı	505
Coskun ÖZGÜNEL, Davut KAPLAN, Tayyar GÜRDAL 2017 Yılı Gülpınar / Smintheion Kazıları (38.Yıl)	517
Deniz YAŞIN, Gamze KAYNAK, Fatih BAYTAROĞLU, Reyhan Ece ŞENTÜRK, Zehra ÇAKAN, Sibel TORPİL, Mehmet BOZ, Erkan ÖZEROL, Nedim DERVİŞOĞLU Tepebağ Höyük 2017 Yılı Kazı Çalışmaları	531
Şengül Dilek FUL, Murat TEKİN, Emine Saka AKIN 2017 Yılı Sebastopolis Antik Kenti Kazı Çalışmaları	553
Elif GENÇ, Birgül YILDIZ KÖSE Doğanpınar Barajı Tilbaşar Höyük 2017 Yılı Kazısı	565
Elif ÖZER, Murat TAŞKIRAN Aizanoi 2017 Sezonu Kazı ve Araştırmaları	581
Elif Tül TULUNAY et alii Nif (Olympos) Dağı Araştırma ve Kazı Projesi: 2017 Yılı Kazısı	603
Emel ERTEN, Murat ÖZYILDIRIM, Tuna AKÇAY, Yavuz YEĞİN Mersin Silifke Olba Kazıları: 2017 Dönemi Çalışmaları	627

E. Emine NAZA–DÖNMEZ, Şeyda ALGAÇ, Tolga AYDIN Amasya–Harşena Kalesi ve Kızlar Sarayı Kazısı 2017 Dönemi Çalışmaları	641
Michael BLÖMER, Dilek ÇOBANOĞLU, Engelbert WINTER 2017 Yılı Doliche Kazı Sezonu	651
Engin AKDENİZ, Aydın ERÖN, Nihal AKILLI 2017 Yılı Thyateira ve Hastane Höyüğü Kazıları	671
Erdal ESER, Meryem ACARA ESER, M. ŞAHİN Divriği Kalesi Kazısı: 2017	683
Ergül KODAŞ, Nihat ERDOĞAN Boncuklu Tarla 2017 Yılı Kazıları	693
Erkan KONYAR, Bülent GENÇ, H. Banu KONYAR, Armağan TAN, Anıl YILMAZ, Can AVCI Eski Van Şehri, Kalesi ve Höyüğü Kazıları 2017 Yılı Çalışmaları	711

NİF (OLYMPUS) DAĞI ARAŞTIRMA VE KAZI PROJESİ: 2017 YILI KAZISI

Elif Tül TULUNAY et aliii*

İzmir ili Nif Dağı Kazısı 2017 yılı 12. Sezon çalışmalarımız, 05 Temmuz - 21 Ağustos 2017 tarihlerinde, “Birinci Derece Arkeolojik Sit” tescilli dört kazı alanımızdan yalnızca Karamattepe ve Ballicaoluk mevkilerinde kısa süreli¹ gerçekleştirilmiştir².

* Prof. Dr. Elif Tül TULUNAY, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Arkeoloji Bölümü Klâsik Arkeoloji Ana Bilim Dalı Emekli Öğretim Üyesi, İnönü Cad. SÜMKO Sitesi M 6 A Blok Daire 15, 34736 Kozyatağı - İstanbul/TÜRKİYE. e-posta: ettulunay@gmail.com

Doç. Dr. Müjde PEKER, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Arkeoloji Bölümü Klâsik Arkeoloji Ana Bilim Dalı, 34134 Lâleli - İstanbul/TÜRKİYE. e-posta: pekermujde@gmail.com

Doç. Dr. Daniş BAYKAN, Trakya Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Arkeoloji Bölümü Klâsik Arkeoloji Ana Bilim Dalı Balkan Yerleşkesi 22100 Edirne/TÜRKİYE. e-posta: danisbaykan@gmail.com

Doç. Dr. Dinçer Savaş LENGER, akdeniz üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü Eski Çağ Tarihi Ana Bilim Dalı, Dumlupınar Bulvarı 07058 Antalya/TÜRKİYE. e-posta: dinsavlen-ger@gmail.com

Dr. Mustafa BİLGİN, Pamukkale Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Arkeoloji Bölümü Klâsik Arkeoloji Ana Bilim Dalı Kınıklı Yerleşkesi 20000 Denizli/TÜRKİYE. e-posta: bilgin_arke@yahoo.com

Öğr. Gör. Ceren BAYKAN (M.A.), Trakya Üniversitesi ETBMYO Mimari Restorasyon Programı Sarayı Yerleşkesi 22100 Edirne/TÜRKİYE. e-posta: cerenbaykan@gmail.com

- 1 İzmir (*Smyrna*) Körfezinin doğusunda, Kemalpaşa, Torbalı, Buca ve Bornova ilçelerinin ortak sınırları çevresinde konumlanan NİF (Olympos / Kemalpaşa) Dağ’ının yeri ile arkeolojik yerleşim ve nekropolis alanlarını gösteren haritalar için bkz. Tulunay 2012b, s. 81 ve s. 94 Resim: 1 a - b; Tulunay 2009, s. 422 Resim: 1; Tulunay 2007, s. 357 Resim: 1 ve Tulunay 2006, s. 195 Resim: 1 (Tulunay 2018, s. 301 Dpn. 1; Tulunay 2017, s. 331 Dpn. 1; Tulunay 2016, s. 383 Dpn.1; 2015a, s. 695 Dpn.1; Tulunay 2014, s. 343 Dpn.1; Tulunay 2013, s. 233 Dpn.1; Tulunay 2012a, s. 147 Dpn.1; Tulunay 2011, s. 405 Dpn.1).

2017 İzmir İli Nif Dağı Kazısı için 05 Temmuz Çarşamba günü laboratuvar, bilgisayar odası ve kütüphane düzenlenerek, Nif Dağı Kazı Evi çalışma ve konaklamaya hazır hale getirilmiş; 06 Temmuz Perşembe günü İzmir İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü ile İzmir Arkeoloji Müzesi’ne ve İzmir Büyükşehir Belediyesi’ne gidilmiş; Bakanlık Temsilcisi Fatih Mehmet Dulkadiroğlu, İzmir Arkeoloji Müzesi araştırmacısı Tuğba Çavuşoğlu ve Kazı Başkanı Prof. Dr. Elif Tül Tulunay tarafından, Başkan yardımcısı Yrd. Doç. Dr. Müjde Peker ile Doç. Dr. Daniş Baykan ve Uzm.

Nif Dağı'nda 2017 yılının ilk kazı çalışmalarına, 10 Temmuz Pazartesi günü Karamattepe arkaik yerleşim / Hellenistik nekropolis alanında başlanmıştır. Ön-

Restoratör (M. A.) Ceren Baykan'ın da katılımıyla, Nif Dağı Kazı Evi Depoları açılarak tetkik edilmiş; 07 Temmuz Cuma günü Torbalı ve Kemalpaşa Kaymakamlıkları ziyaret edilerek 2016 yılı sponsorluk başvurularımızla ilgili görüşmeler yapılmıştır.

2017 Nif Dağı Kazısı, hem ödenegin gecikmesi ve azlığı hem de sponsorluk taleplerimize olumlu yanıt alınmaması nedeniyle kısa sürmüştür. Dağkızılca Nekropolisi ile Başpınar mevkilerinde temmuz ayında kamulaştırma ve tahsis işlemlerinin henüz bitirilememiş olması da çalışmalarımızı etkilemiştir. Arazilerin kamulaştırılması ve tahsine hız verilen 2017 yılı sonunda Dağkızılca sit alanının batı kısmındaki parsellerde bu işlemler büyük ölçüde tamamlanmış; Başpınar'da Bizans yapı kompleksinin üzerinde yer aldığı büyük parsel de kamulaştırılmıştır. Fakat, özellikle duvarları freskli A yapısının kazılabilmesi için Koruma Çatısı Projesi'nin uygulanması gerekmektedir. 2017 yılında Başpınar'da sadece ot temizliği yapılmış ve gerekli görülen yerlerde jeotekstil örtüler yenilenmiştir.

Maalesef Türkiye'deki birçok ören yerinde olduğu gibi Nif Dağı'nda da kültür varlıklarımıza çok zarar veren kaçak kazılar yapılmaktadır. 2017 yılında medyada yayılan "Nif Dağı'nda 800 ton altın var!" asılsız haberi sonucunda definecilerin, tüm çalışma alanlarımızda -özellikle Karamattepe ile Dağkızılca mevkilerinde- kazıya başladığımız 12 yıldan beri rastlamadığımız çapta kaçak kazı yapmış; mevcut duvarları, mezarları kepçelerle, patlatıcılarla tahrip etmiş olmaları ülkemiz arkeolojisi için büyük kayıptır ve bizleri çok üzmüştür. Jeofizik araştırma ve kazılara devam ederek mevcut kültür varlıklarımızı yok edilmeden belgeleyip koruma altına almak amacıyla önerdiğimiz sit, çit ve çatı projelerimizin bir an önce gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

- 2 2017 yılı Nif Dağı Kazısı 07.06.2017 / 94949537-160.01.01-E.115412 tarih / sayılı izni ve 06.06.2017 / 94949537-160.01.01.(35) - 114193 tarih / sayılı Kazı ve Sondaj Ruhsatnamesi; İstanbul Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi'nin "Nif Dağı Karamattepe ve Balıcaoluk Antik Yerleşimlerini İnceleme Projesi - 2017 (M. PEKER / İÜ BAP Proje Nu. SBA-2017-25771) başlıklı Projeyi (işçi parası hariç) desteklemesi ve Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın kazımıza çıkardığı ödenekle gerçekleştirilmiştir. Kazımıza sağlanan olanaklar için teşekkür ederiz. Kazı çalışmalarını yürüten ve buluntuları değerlendiren bilimsel ekibimizde 43 kişi görev almıştır:

Klasik Arkeologlar: Prof. Dr. Elif Tül Tulunay (Kazı Başkanı) - İÜ; Doç. Dr. Müjde Peker (Başkan Yardımcısı) - İÜ; Doç. Dr. Daniş Baykan (Metal Eserler Uzmanı) - TÜ; Doç. Dr. Dinçer Savaş Lenger (Nüsmat) - AKÜ; Arş. Gör. Dr. Ergün Karaca - TÜ; Dr. Mustafa Bilgin (Antik Keramik Uzmanı) - PAÜ; Dr. Selma Gün (Antik Mimari Uzmanı); Yasemin Aynacıoğlu - PAÜ; Handegül Canlı (M. A.) - MEÜ; Fırat Girengir - TÜ; İlkay Gizem Önem - İÜ; Eylem Özdemir - PAÜ; Dr. Hüseyin Muhsine Eda Armağan (Mimarî ve Plastik)- UşakÜ; Öğr. Gör. Meltem Erdul Mergen (Kiremit) - DEÜ; Koruma-Onarım Uzmanları: Öğr. Gör. (M.A.) Ceren Baykan - TÜ; Restoratör Teknikeri İrem Buse Kır - TÜ; Restoratör Teknikeri Gökçe Turhan - TÜ; Jeodezi (Harita) Mühendisleri: Zeynep Özege (M. A.); Kadir Can Öncül; Okan Özege; Jeodezi (Harita) Teknikerleri: Fatih Gürbüz; Mert Özger; Paleoantropologlar: Arş. Gör. (M. A.) Alper Yener Yavuz - MAKÜ; Kübra Kıran - MAKÜ; Hititolog - Arkeolog: Doç. Dr. Hasan Peker - İÜ; İstatistik Uzmanı - Arkeoloji Öğrencisi: Öğr. Gör. Dr. Tutku Tuncalı Yaman; Öğrenciler: Büşra Acar - MSGSÜ Klasik Arkeoloji; Alperen Akbaş - İTÜ Mimarlık; Öznur Bozkurt - CBU Arkeoloji; Deniz Çit - İÜ Klasik

celikle, alanın güneyinde kazılması planlanan açmalarda ot temizliği yapılmış ve jeotekstil örtüler kaldırılmış; tüm araziye harita mühendislerince memleket koordinat sistemine göre karelej oturtulmuştur.

Karamattepe’de 2017 yılında 6 yeni açmada çalışılmış; Y 33 a, Y 33 d, Y 34 a, U 33 a ve U 33 b açmaları tamamen ve Açma V 32 d kısmen kazılmış ve plana işlenmiştir (Resim: 1 a).

2016’da Karamattepe’de Y 33 c, Y 34 b ve Z 34 a açmalarında kepir üzerinde düzgün bir hat halinde ortaya çıkan ve Arkaik yerleşimin güney sur temeline ait olduğu düşünülen taş sırası (Resim: 2 a), 2017 yılında kazılan Y 33 a ve Y 33 d açmalarında da devam etmiştir (Resim: 1 b ve Resim: 2 b). Bu açmalarda toprak seviyeleri nispeten yüksek olduğundan, ana kayaç üzerinde tek sıra halinde yer alan kabaca işlenmiş taşlar bazı yerlerde üst üste iki-üç sıra korunagelmış olup, kuru duvar örgüsü göstermektedir (Resim: 2 c - d). Bu mimari kalıntının bir teras değil, fakat muhtemelen Pers saldırısında mevcut savunma duvarının bir parçası olduğu fikrini, 2017 buluntuları da desteklemektedir. Açma Y 33 a’da 8 ok ucu, Açma Y 33 d’de ise 8 ok ucu, 2 mızrak ucu, 1 sapan taşı ve 1 kurşun sapan tanesi ele geçirilmiştir. Böylece korunagelen tüm uzunluğu 19,24 m. ölçülen duvarın yer aldığı 5 açmada hat boyunca toplam 26 adet ok ucu, 2 mızrak ucu, 2 kurşun sapan tanesi ve 1 sapan taşı bulunmuştur. 2017’de ortaya çıkan keramik parçaları

Arkeoloji; Ali Hamza Demirtaş - MSGSÜ Klâsik Arkeoloji; Elif Naz Deniz - İTÜ Mimarlık; Yelda Duman - İTÜ Mimarlık; Ayşe Nur Ela - İTÜ Mimarlık; Mehtap Kaçar - İÜ Klâsik Arkeoloji; Mücessem Nur Kitiş - İÜ Sanat Tarihi / Arkeoloji (ÇAP); Nazlı Nazlım - TÜ Koruma ve Onarım; Aleyna Şan - MSGSÜ Klâsik Arkeoloji; Mehmet Şengül - IşıkÜ Mimarlık; Nazlı Ceren Tahhuşoğlu - IşıkÜ Mimarlık ve Bakanlık Temsilcisi: Fatih Mehmet Dulkadiroğlu - Ankara Etnografya Müzesi Klâsik Arkeolog.

Sosyal etkinliklerimiz (Resim: 16) çerçevesinde, Nif Dağı Kazı Evi’nde Doç. Dr. Lâle Doğer, “Bizans Dönemi Keramik ve Başpınar Örnekleri” (19.07.2017); Prof. Dr. Ersin Doğer, “Aiolis Bölgesi ve Aigai Kazıları” (20.07.2017); Doç. Dr. Hasan Peker, “Anadolu Hiyeroglif Yazısı ve Luvice’ye Giriş” (26 - 28.07.2017 / üçlü seri); Prof. Dr. Elif Tül Tulunay, “Nif Dağı’nda Arkeolojik Kazılar (2006 - 2017) ve Kaçak Kazıcılar Neden Kazmamalı?” (12.08.2017); Yılmaz Gümüş, “Torbalı Zeybek Giyim, Müzik ve Oyun Tarzı” (12.08.2017) konulu konferanslar vermişlerdir. Ayrıca Türk Halk Oyunları Eğitmenleri Muhammet Çiğdem ve Yılmaz Gümüş yönetiminde “Torbalı Belediyesi Gençlik ve Spor Kulübü Halk Oyunları Ekibi Zeybek Gösterisi” (12.08.2017) yapılmış; yöre halkı ve kazı ekibi üyelerinin katılımıyla okçuluk çalışmalarına devam edilmiş ve sezon sonunda bir “Okçuluk Turnuvası” (18.08.2017) düzenlenmiştir.

Geçen on iki yılda bize destek olan kurumlara, kazımıza sağlanan olanaklara, özveriyle çalışan Bakanlık temsilcisi ve ekip üyelerimize, etkinliklerimize katılan ve kazımızı ziyaret eden herkese içten teşekkür ederiz.

da duvarın tarihlendirilmesi konusunda geçen yıl varılan sonucu pekiştirmektedir (Resim: 3). Buna göre M.Ö. 7.y.yılın ikinci yarısında inşa edilen savunma duvarı, Arkaik Dönem süresince, olasılıkla yerleşmenin terk edildiği M.Ö.6. y.yılın ortalarına kadar kullanılmıştır.

Karamattepe’de 2017 kazı çalışmaları, ödenek yetmediğinden kısa sürmüş; yeni açmalarda yüksek toprak seviyesi ve taş yoğunluğu nedeniyle de yavaş ilerleyerek dar bir alanda yapılabilmektedir.

Keramik

Mustafa BİLGİN

Karamattepe’de 2017 yılında bulunan keramik yine önceki yıllarda saptanan kronolojiyle uyumludur ve Geç Geometrik - Arkaik Dönem yerleşmesine ait evrelere ışık tutmaktadır.

Güneydoğu-Kuzeybatı Doğrultulu Güney Savunma Duvarı Kalıntısıyla Bağlantılı Keramik

Geç - Sub Geometrik Dönem Evresi: Duvar sırasının alt kotunda tespit edilen ve Geç-Sub Geometrik Döneme tarihlendirilen, dışa çekik ağızlı küresel gövdeli *krater* (Resim: 3 a) ile *dinos* ağız kenarı-gövde parçası (Resim: 3 b) Geç Geometrik Döneme; *skyphos* parçaları (Resim: 3 d ve Resim: 3 c) ise Sub Geometrik Döneme aittir. Duvarın alt kotundaki bu keramik buluntular duvarın en erken M.Ö. 675 yılında yapıldığına işaret etmektedir.

Arkaik Dönem Evresi: Duvar sırası kotunda ele geçirilen, *dinos* (Resim: 3 e) ile dış yüzeyinde dikey dalgalı hat bezemesi olan kapalı bir kaba (*oinokhoe?*) ait gövde parçası (Resim: 3 f), Arkaik Döneme tarihlendirilmektedir. Bu veriler, duvarın yerleşmenin terk edildiği M.Ö. 6.y.yılın üçüncü çeyreğine dek kullanıldığına işaret etmektedir.

Erken Hellenistik Döneme Ait Keramik: Duvarın üst kotunda saptanan keramik, Karamattepe’de yerleşimin terk edilmesinden sonra bu alanın M.Ö. 4.y.yılın son çeyreğinden itibaren nekropolis işlevinde yaklaşık olarak M.Ö. 3.y.yılın ortalarına dek kullanıldığı evreye aittir ve duvarla doğrudan ilişkilendirilemez. *kantharos* ağız kenarı (Resim: 3 g) ve kaide parçası (Resim: 3 h) olan örnekler *Attik* keramik grubuna aittir.

2017 Yılında Karamattepe’de Bulunan Diğer Nitelikli Keramik Parçaları

Geç Geometrik Döneme tarihlendirilen, bir *krater* ağız - gövde parçasının (Resim: 4 a) ağız kenarında, iki bant arasındaki dar alanda dalgalı hat izleri takip edilebilmekte, gövdenin korunabilen bölümlerinin de geometrik bezemeli olduğu anlaşılmaktadır.

Sub Geometrik - Erken Arkaik Döneme tarihlendirilen *kotylai*, yerleşmenin yaygın kâse formlarındandır. Değerlendirmeye alınan iki örnek ağız kenarı - gövde parçasıdır (Resim: 4 b), olasılıkla üç metoplu “kuşlu *kotyle*” grubundandır. Kâsenin dış yüzeyindeki bezeme alanı üstte paralel iki bantla sınırlandırılmıştır. Üçlü dikey çizgi kümeleriyle ayrılan metopta, içi taralı baklava dilimi motifi kısmen korunabilmiştir. *Kotylenin* (Resim: 4 c) yalnızca siyah boyalı olan ağız kenarı ile yatay kulpu ele geçirilmiştir. İki gövde parçası da (Resim: 4 d ve Resim: 4 e) “kuşlu *kotyle*” grubuna girer. Bu örneklerin korunabilen kısmı, bezeme frizinin alt bölümüdür. Özellikle Sub Geometrik Dönemde Nif Dağı’nda sıklıkla karşımıza çıkan kelebek (yatay kum saati) motifi, çoklu dikey çizgi kümeleri arasına yerleştirilmiştir. Frizin alt kısmı yatay bantlarla bezenmiştir.

Nif Dağı’nda sık rastlanan bir diğer kâse grubunu M.Ö. 7.y.yılın ilk yarısına tarihlendirilen *sykphoi* (Resim: 4 g) oluşturmaktadır. Dış yüzeylerinde görülen en karakteristik bezeme, dalgalı ya da düz dikey çizgi kümeleridir. Nadir rastlanan bir örnekte (Resim: 4 f) ise *skyphos* ağız kenarının dış yüzeyinde yatay dalgalı hat tercih edilmiştir. M.Ö.7.y.yılın ikinci yarısına tarihlendirilen dirsekli kâsenin ağız kenarının altında, olasılıkla duvara asmak için açılan, iki adet ip geçirme deliği yer almaktadır (Resim: 4 h).

Karamattepe 2017 Erken Hellenistik Dönem keramik buluntuları *in-situ* olmayıp, tahrip edilmiş mezarların ölü hediyelerine aittir ve yine Attik Keramik ve bölgesel özellikte keramik olmak üzere iki gruba ayrılmaktadır.

Attik Keramik: Genellikle iyi arıtılmış açık kırmızı hamurlu, siyah parlak astarlı olup, Karamattepe Nekropolisi’nin ithal vazoları arasında değerlendirilmektedir. Bu grubun en fazla bulunan formları arasında, içe veya dışa dönük kenarlı kâseler ile *kantharoi* sayılabilir.

M.Ö. 325-300 yıllarına tarihlendirilen bir parça (Resim: 5 a), tondosunda üç sıra rulet bezemeye sahip içe dönük kenarlı derin bir kâseye ait kaide kısmıdır.

Siyah parlak astarlı ve “batı yamacı stili”nde bezemeli olan düz ağız kenarlı Attik *kantharos* parçası, M.Ö. 275 yıllarına tarihlendirilir (Resim: 5 b). Astarın rengi, fırınlama hatasından dolayı, bazı bölümlerde koyu kırmızıya dönüşmüştür. Ağız kenarının hemen altında, uçları çiçekli kıvrık dal motifleri kısmen korunabilmiştir. Hellenistik Dönemin erken safhasına (M.Ö. 325-275) tarihlendirilen bu buluntular, Klâsik Dönemden Hellenistik Döneme geçişi de en iyi şekilde yansıtmaktadır.

Genellikle Attik formların taklit edildiği, bölgesel özellikte keramik arasında 2017 yılında en yoğun grubu, M.Ö. 3.y.yılın ilk yarısına tarihlendirilen içe dönük kenarlı kâseler oluşturmaktadır. Değerlendirmeye alınan örneklerden sığ kâse parçası (Resim: 5 c) tam profili çıkarılabilecek oranda sağlam ele geçirilmiştir. Diğer örneklerin tamamı, ağız kenarı-gövde parçalarıdır (Resim: 5 d-f). Hamur renginde astarlı bu grubun ağız kenarında çoğunlukla bir bant bulunmaktadır. Bazı örnekler ise daldırma tekniğinde akıtma boya bezemelidir. Ancak, yüzeye ince uygulanan astar büyük oranda aşınmıştır. Bu sebeple örneklerin bezemeleri tam olarak tanımlanamamaktadır. 2017 yılında, önceki yıllarda bulunan parçalarla birleşen örnekler de vardır. M.Ö. 6.y.yılın ilk yarısına tarihlendirilen tabak parçası (Resim: 6 a) Karamattepe’de 2008 yılında bulunan bir parçayla birleşmiştir (Resim: 6 a+b). Form özellikleri açısından Aiolis ve Kuzey İonia tabakları ile benzerlik gösteren, düz ve geniş ağız tablasına sahip tabağın sığ gövde profili dibe doğru daralmaktadır. Dip bölümü eksik olduğu için yorumlanamamıştır. Açık kırmızı hamuru yoğun mika, az miktarda kireç ve mineral katkıdır. Dış yüzeyi kırmızımımsı kahverengi, iç yüzeyi ise soluk kahverengi astarlıdır.

Karamattepe Nekropolisi 2016 siyah parlak astarlı keramik buluntuları arasında dikkati çeken ve tipolojik özelliklerine göre M.Ö.300-275 yıllarına tarihlendirilen Attika tipi *skyphos* gövde parçası da (Resim: 6 c), 2008 yılı çalışmalarında ortaya çıkartılan alt gövde parçası (Resim: 6 d) ile 2017’de birleştirilmiştir.

Sikkeler

Dinçer Savaş LENGER

2017 yılında Karamattepe’de 2’si gümüş, diğerleri bronz 15 sikke bulunmuştur. Bunlardan biri Makedon Krallığı, on dördü ise 8 farklı kente ait Hellen oto-

nom darparıdır: 5 Ephesos, 2 Erythrai, 2 Magnesia, 1 Pergamon, 1 Pitane, 1 Kyme, 1 Gambriion ve 1 Smyrna. MÖ.3. y.yıla tarihlendirilen Smyrna sikkesi hariç, diğer tüm sikkeler M.Ö.4. y.yıla aittir.

Pergamon sikkesinin ön yüzünde Herakles başı, sağa; arka yüzünde Palladion (Athena Pallas) cepheden tasvir edilmiştir (Resim: 7 a). Çapı 1,1 cm., ağırlığı 1,40 gr.dır. İkonografik benzerlikten dolayı Magnesia darbı olduğu düşünülen ikinci gümüş sikkede, ön yüzde Apollon başı, arka yüzde ise saldırmaya hazır boğa tasviri görülür (Resim: 7 b). Çapı 1 cm., ağırlığı 1,2 gr.dır. Ephesos darparında ön yüzde arı, arka yüzde sola doğru giden, başını geriye çevirmiş geyik yer alır. Örnek sikkenin çapı 1,5 cm., ağırlığı 2,05 gr.dır (Resim: 7 c). Ön yüzünde Zeus Ammon, arka yüzünde pentagram bulunan Pitane sikkesi, Nif Dağı Kazısı'nda bulunan ilk örnek olması açısından önemlidir (Resim: 7 d). Çapı 1,1 cm., ağırlığı 1,45 gr.dır. Aynı seriden 2 Erythrai sikkesinde ön yüzde Herakles başı, arka yüzde ise sopa ve sadak bulunur. Kyme darbında genellikle arka yüzde görülen tek kulplu kap ön yüzde karşımıza çıkmaktadır. Arka yüzde ise sağa dönük ayakta bir kartal betimlenmiştir. M.Ö. 400 yılına tarihlendirilen ve ön yüzünde sola Apollon başı, arka yüzünde zırh / torso yer alan Magnesia sikkesi, kent'in en erken bronz darparındandır. Gambriion sikkesinin ön yüzünde sağa Apollon başı, arka yüzünde sola dönük boğa yer almaktadır M.Ö.3.y.yıla tarihlendirilen tek sikke (Resim: 7 e), ön yüzünde sur taçlı Tykhe / Smyrna başı, arka yüzünde tütsü kabı bulunan Smyrna sikkesidir. Çapı 1,3 cm., ağırlığı 1,75 gr.dır. Ön yüzünde Gorgo başlı kalkan betimi, arka yüzünde miğfer tasviri yer alan ve nerede basıldığı anlaşılamayan Makedon sikkesinin çapı 1,6 cm., ağırlığı 3,55 gr.dır.

Karamattepe sikke buluntularını açmalara göre değerlendirirsek, Y 34 a açmasında 8 sikke (5 Ephesos, 1 Erythrai, 1 Smyrna ve 1 Makedon Krallığı darbı) ele geçmiştir. U 33 a (Pitane ve Gambriion); Y 33 a (Pergamon ve Magnesia) ve Y 33 d (Erythrai ve Magnesia) açmalarında ikişer sikke; U 32 c açmasında 1 sikke (Kyme) bulunmuştur. 2017 kazılarında elde edilen sikke verileri daha öncekilerle örtüşmektedir, ancak yeni kent darparları ve tipler bu verileri arttırmaktadır.

Karamattepe'de ve karşı tepedeki Ballicaoluk'ta bulunan sikkeler, bölgedeki sikke dolaşımının ne kadar geniş bir alanı kapsadığını göstermektedir. Makedon askerî varlığını kanıtlayan Krali sikkeler yanı sıra; çok sayıda farklı Hellen kenti-ne ait otonom darparların mevcudiyeti ise, ordu içerisinde istihdam edilen paralı

askerlerin kökenini göstermesi ve ticarî ilişkilere ışık tutmaları açısından çok önemlidir.

Metal Buluntular ve Arkeometalürji

Daniş BAYKAN

Karamattepe metal buluntularında çoğunluk yine önceki yıllardaki gibi ok uçlarındadır. 2017’de bulunan ok uçları, 15 adet Tip 2; 3 adet Tip 3; 1 adet Tip 4 ve 1 adet) Tip 5 olmak üzere toplam 27 adettir. 2006 yılından beri Karamattepe kazısında bulunan ok ucu sayısı, 2017 yılında 460’ı demir, 15’i bronz olmak üzere toplamda 475 adede ulaşmıştır.

Ok uçlarının haricinde bir mızrak ucu ve üçgen kesitli ve saplamalı bir nesne ve Tip 1 ok ucu yapımına yönelik bir külçe parçası diğer demir buluntulardandır.

Benzer örnekleri 2013, 2015 ve 2016 yıllarında da bulunan (Resim: 8 e - c - d - b) kurşun sapan tanesi 32,50 gr. ağırlığındadır (Resim: 8 a). Bu yıl ayrıca buna çok benzeyen ve ağırlığı 24,65 gr. olan taştan bir örnek de bulunmuştur (Resim: 8 f’de ok uçları örnekleri ve sapan taşı bir arada görülmektedir). Bronz buluntular arasında 2 adet tepeli iğne; fibula iğnesi; boncuk; halka; delikli bir pul ve bir levha parçası yer almaktadır.

Nif Dağı Kazısında 2006 ilâ 2017 yılları arasında kazı envanter defterlerine kaydedilen 751 metal buluntu haricinde demir etütlük repertuar defterine 1919; bronz etütlük repertuar defterine 269; kurşun etütlük repertuar defterine 87 ve metal üretim atıkları repertuar defterine 994 adet buluntu kaydı gerçekleştirilmiştir. Bu sayıların toplamı olan 4020 buluntu, manuel ve dijital veri tabanına aktararak, tamamı fotoğraflanarak ve gerekli görülenlerin çizimleri yapılarak yayın aşamasına hazır hale getirilmiştir.

Temizlik-Koruma-Onarım Çalışmaları

Ceren BAYKAN

2017 yılı küçük buluntu koruma onarım çalışmaları Nif Dağı kazı evi laboratuvarında metal, pişmiş toprak ve cam buluntularda gerçekleştirilmiştir (Resim: 15).

Metal koruma onarım çalışmaları kapsamında bronz, demir ve kurşun malzemeden üretilmiş buluntuların bozulma şekilleri ve durumları tanımlanarak

mekanik yöntemle temizliği yapılmış; uygulamanın kontrollü olabilmesi için her aşama optik görüntüleme cihazı ve büyüteçli masa lambası altında sürdürülmüştür. Kazı envanterine kayıtlı 2 gümüş, 23 bronz toplam 25 sikke; bronz 1 boncuk, 3 iğne parçası, 1 halka, 1 levha parçası, 1 raptiye (çivi), 1 obje; kurşun 1 adet sapan tanesi; demir 1 mızrak ucu, 34 ok ucunun koruma ve onarım uygulamaları tamamlanmış, buluntular fotoğraf ve çizimle belgelenmiştir. Tasnif dışı olarak değerlendirilen 70 adet demir (Md), 13 adet bronz (Mb), 3 adet kurşun (Mk) objenin koruma ve onarım uygulamaları yapılmış, eserler fotoğrafla belgelenmiştir. Metal buluntu gruplarından tasnif dışı demir cüruf ve cevher parçalarının da temizliği yapılmış, görsel ve yazılı kayıtları tamamlanmıştır. 2006 yılından başlayarak, etütlük ve tasnif dışı buluntuların fotoğraf ve kayıt eksikleri tamamlanmış ve dijital veri tabanına kaydı gerçekleştirilmiştir.

Karamattepe 2017 buluntusu çok sayıda pişmiş toprak kap parçasının yüzey temizliği mekanik yöntemle yapılmış; parçalar yüzey durumlarına göre değerlendirilerek temizlenmiş, ayrılmış ve birleşebilir parçalar yapıştırılmıştır. Bu arada önceki yıllarda bulunmuş bazı keramik parçaları da birleştirilmiştir (Resim: 6).

Elif Tül TULUNAY

Karamattepe, İzmir İli Nif Dağı'nın Arkaik ve Hellenistik Dönemdeki yaşamına, ticaretine, arkeometalürjisine ve işliklerine, ilginç ve eşsiz buluntularıyla 2017 yılında çalışma süresi kısa olmasına rağmen ışık tutmaya devam etmiştir.

2017 Kazı Sezonu bitiminde, alanda açılan ve gerekli görülen yerler, yeni jeotekstiller örtülerek koruma altına alınmıştır.

BALLICAOLUK

Müjde PEKER

Balıcaoluk Kalesi'nde (Resim: 9) 2017 sezonunda çalışılan³, AD 25 a Açması'nın (Resim: 10 a - b) kuzey yarısında ortaya çıkan farklı seviyelerde ve doğrultulardaki duvarlar bir yapının farklı evrelerindeki mekânlara ait olmalıdır. Açmanın batı kenarına paralel, iki taş sırası korunagelmüş duvar, doğuya doğru

3 Bu çalışma İstanbul Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi tarafından desteklenmiştir: M. Peker İÜ BAP Proje Nu. SBA-2017-25771. Bu destek için çok teşekkür ederim.

köşe yapmıştır (Resim: 10 c). Duvarın alt seviyesi hizasında kesitte yer yer siyah gözlenen, özellikle iç köşede belirgin koyu hat belki bir tahribat tabakasına (?) aittir (Resim: 10 d).

Alandaki temizlik çalışmaları sırasında, Z 20 d açmasında, BOM 4'ün hemen güneyinde, kaçak kazıcılar tarafından bir kısmı tahrip edilmiş olan, kuzeybatı-güneydoğu doğrultulu, toprak içine oyularak kenarları düzgün olmayan taşlarla çevrelenmiş bir *inhumasyon* mezar, BOM 6, saptanmıştır. (Resim: 11 a -c) Mezarda bulunan kafatası ve dağıtılmış kemikler, muhtemelen ileri erişkin bir erkek bireye aittir (Resim: 11 d).

Keramik

Mustafa BİLGİN

Protogeometrik (?), *Geometrik*, *Arkaik Keramik*: Ballicaoluk'ta 2017 yılında bulunan keramik parçaları arasında ilginç ve yeni birkaç örnek vardır: NİF.17.BO.84 numaralı parçanın (Resim: 12 a) dış yüzeyinde, konsantrik daire içinde çarkifelek motifi görülmektedir. Bu bezemenin rastlandığı en erken örnekler Protogeometrik Dönemin geç safhasına tarihlendirilmiştir.

Nif Dağı'nda Ballicaoluk ve Karamattepe yerleşmelerinde yürütülen kazı çalışmalarında, Protogeometrik Döneme kadar inen bir yerleşmenin varlığı bugün için tartışmalıdır. Ancak bu tip bezemelerin özellikle Geç Protogeometrik Dönem buluntularının arasında yer alması, Ballicaoluk örneğinin tarihlendirilmesini de tartışmaya açık bırakmaktadır. Kazının ilerleyen zamanlarında, bu dönemi temsil eden benzer keramiklerin bulunması konunun aydınlanmasında önemli rol oynayacaktır.

Sıklıkla Lydia kaplarında görülen kanca motifli bir kapalı kap parçası (Resim: 12 b) M.Ö. 650-600 yıllarına tarihlendirilir. Arkaik Döneme ait Orta Korinth Üslubu'nda hayvan frizli iki kap parçası (Resim: 12 c ve d) da dikkate değer buluntulardır. Hayvan frizi, Cerveteri'den hayvan figürlü bir destekli *krater* bezemesiyle çok benzerdir (Resim: 12 e). Bu nitelikli örnekler yanı sıra Arkaik Döneme tarihlendirilen pişirme kapları parçaları da bulunmuştur.

Hellenistik Keramik: Ballicaoluk Yerleşmesi'nde AD 25 a açmasının 519,97-

519,02 kotlarında Hellenistik Döneme ait keramik parçaları bulunmuştur. Erken Hellenistik Döneme tarihlendirilen siyah astarlı keramik parçaları Attik ve bölgesel gri hamurlu olmak üzere iki gruptur. Bulunan parçalar balık tabağı, sosluk/tuzluk, içe dönük kenarlı kâse, dışa dönük kenarlı kâse ve *kantharos* formlarına aittir. Bu gruptaki içe dönük kenarlı bir kâseye ait birleştirilen üç parça üzerine sonradan 6 satır Eski Yunanca yazı kazınmıştır (Resim: 13). Bu yazının okunması çalışmaları epigrafımız Prof. Dr. Hamdi Şahin tarafından sürdürülmektedir. Prof. Dr. Elif Tül Tulunay, okunabilen buğday, mercimek sözcüklerine dayanarak, bu kabın bir tahıl ölçme kabı, kile (?) amaçlı kullanılmış olabileceğini düşünmektedir.

Batı yamacı stilinde bezeli grup (Resim: 12 g) ile dış yüzeyi kazımayla yapılmış ağ örgülü kâse parçaları, M.Ö.3.- 2. y.yılın birinci yarısına tarihlendirilmiştir. Parçalar halinde bulunan ve M.Ö. 300-250 yıllarına ait bant bezemeli bir unguentarium büyük ölçüde tamamlanmıştır (Resim: 12 f).

Balıcaoluk'ta pişmiş toprak ağırlık ve ağırşaklar da bulunmuştur (Resim: 14).

Sikkeler

Dinçer Savaş LENGİR

Balıcaoluk'ta 10 adet bronz sikke bulunmuştur. Kral III. Antiokhos adına basılan ve M.Ö. 3.y.yıla tarihlendirilen Seleukos darbı dışındaki 9 sikke (3 Ephesos, 2 Kolophon, 1 Klazomenai, 1 Magnesia, 1 Smyrna ve nerede basıldığı bilinmeyen bir kent sikkesi Hellen darbıdır.

Ephesos darplarından birincisinde ön yüzde arı, arka yüzde sola giden geyik tasviri görülmektedir. İkinci sikkede ise ön yüzde sola dönük baş, arka yüzde arı bulunmaktadır. Ön yüzü oldukça aşınmış olan üçüncü Ephesos sikkesinin arka yüzünde de arı tasvir edilmiştir. M.Ö. 3.y.yıla ait Kolophon darplarından birinin ön yüzünde $\frac{3}{4}$ sola dönük Apollon başı, arka yüzde *kithara*, sağ boşlukta ise palmye ağacı; diğerinde ise ön yüzde Apollon sağa; arka yüzde at protomu yer alır.

Klazomenai sikkesinin ön yüzünde $\frac{3}{4}$ Athena başı sağa, arka yüzünde sağa dönük koç; Magnesia sikkesinde ön yüzde sola dönük Apollon başı, arka yüzde sağa dönük boğa protomu yer alır. Ön yüzünde Apollon başı, arka yüzünde otu-

ran Homeros bulunan sikke Smyrna'ya aittir. Ön yüzünde sur taçlı bir baş olan bir sikkenin arka yüzünü tanımlamak mümkün olmamıştır. Zorlukla seçilen lejandından MYPI...N okunmaktadır. Sikke Smyrna ya da Myrina darbı olmalıdır.

Metal Buluntular

Daniş BAYKAN

Balıcaoluk 2017 kazılarında 2 adet Tip 1; 4 adet Tip 2 ve 1 adet Tip 6 ok ucu ele geçmiştir. 2006'dan beri Balıcaoluk kazısında bulunan ok ucu sayısı, 2017 yılında 37'si demir, 6'sı bronz olmak üzere 43 adete ulaşmıştır. Ok uçlarının haricinde bronz bir raptiye tespit edilmiştir.

Temizlik-Koruma-Onarım Çalışmaları

Ceren BAYKAN

Balıcaoluk'tan çok sayıda keramik parçasının yüzey temizliği mekanik yöntem ile yapılmıştır. Parçalar durumlarına göre değerlendirilerek temizlenmiş, ayrılmış ve birleşebilir parçalar yapıştırılmıştır. Pişmiş toprak kâsenin bir kısmına ait üç parçanın temizliği tamamlanmış, yazıtlı olduğu anlaşılan parçalar yapıştırılmıştır (Resim: 13).

Balıcaoluk mevkii buluntusu 2 adet ağırşığın koruma ve onarım uygulamaları yapılmış, eserler fotoğraf ve çizimle belgelenmiştir. 2004, 2011 ve 2012 Balıcaoluk mevkii buluntusu pişmiş toprak 3 adet tezgâh ağırlığının (temizliği tamamlanıp, belgelenmiştir ör., Resim: 14).

Elif Tül TULUNAY

1999 yılında ilk kez ayak bastığımız ve kaçak kazılarla darmadağın edilmiş bulduğumuz Nif Dağı'nda, Kültür ve Turizm Bakanlığı ile İstanbul Üniversitesi adına Bakanlar Kurulu Kararıyla başkanlığında ilk kez 01 Eylül 2006 tarihinde başlayan İzmir İli Nif Dağı Kazısı, bugün bize bu dağlık yörenin, kırsal yerleşimlerini tanımak; sosyal yaşamı, ticarî ilişkileri ve kültür tarihini anlamak açısından birçok yeni bilgi ve bulgu kazandırmış, Türk Arkeolojisi için önemli bir çalışmadır.

İzmir'in dört ilçesinde (Torbalı, Kemalpaşa, Buca ve Bornova) konumlanan ve önemli Kültür Varlıklarımızı barındıran Nif Dağı'nda, İzmir İli Nif Dağı Kazısı kapsamında, ikisi Torbalı İlçesi ve ikisi Kemalpaşa İlçesi sınırları içinde yer alan Birinci Derece Arkeolojik Sit tescilli dört çalışma alanımız (Karamattepe, Ballicaoluk, Dağkızılca ve Başpınar) mevcuttur.

İzmir Kalkınma Ajansı (İZKA) tarafından Kültür ve Turizm Bakanlığımızın katkısıyla 2011 yılında yaptırılan büyük ve donanımlı bir kazı evine, uzmanlardan oluşan yetkin kadroya, ekip ve ekipmana sahibiz. Ancak, 2017 yılında yalnızca Bakanlığımızdan ödenek aldık. Kazımıza destek olunması talebiyle yıllardan beri dosya sunduğumuz büyük kurum ve kuruluşlar, bize ya hiç yardım etmemiş ya da birkaç fatura (su, elektrik, internet, tamirat vb.) ödeyerek veya eşya bağışlayarak cüzi bir katkıda bulunmuşlardır.

İzmir İli Nif Dağı Kazısı'nın, gelecek yıllarda, acil kamulaştırma, çit, koruma çatısı ve çevre düzenlemesi projelerimizin tamamlanması ardından, daha çok destekle daha kapsamlı gerçekleştireceğimiz çalışmalar, yayınlar ve etkinliklerle, Türk Arkeolojisi için daha verimli ve daha yararlı olmasını diliyoruz.

Kısaltmalar

AIIN	Annali Istituto Italiano Di Numismatica
ArkeometriST	Arkeometri Sonuçları Toplantısı
AST	Araştırma Sonuçları Toplantısı
BAR	British Archaeological Reports
Bkz. / bkz.	Bakınız
Dpn.	Dipnot
KST	Kazı Sonuçları Toplantısı
OJA	Oxford Journal of Archaeology
TÜBA-AR	Türkiye Bilimler Akademisi Arkeoloji Dergisi
VDA	Vir Doctus Anatolicus
s.	sayfa

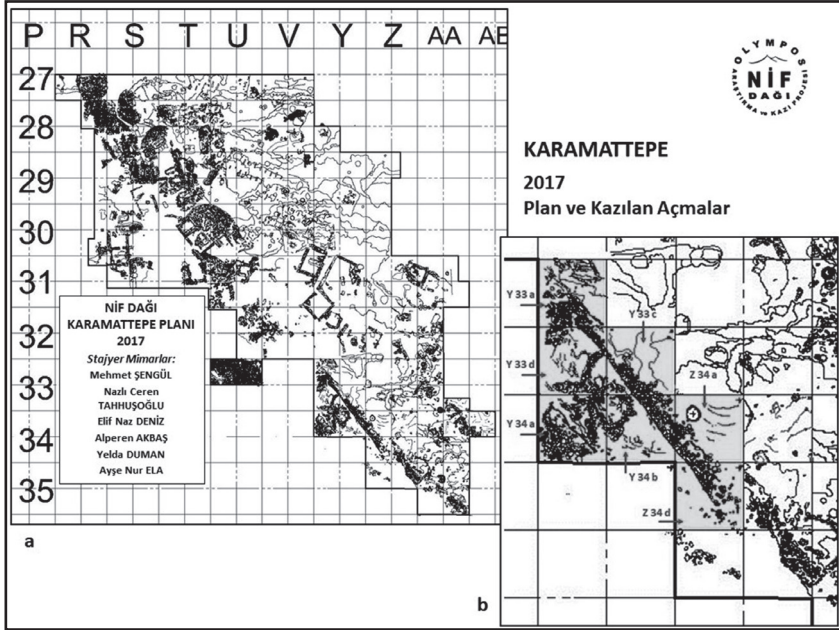
KAYNAKÇA

- BAYKAN, C 2016, C. Baykan, "Nif Dağı Kazısı Metal İşleme Fırınlarının Korunması", *MT Bilimsel (Yer Altı Kaynakları Dergisi / Journal of Underground Resources)* 9, 2016, s. 35 - 42.
- BAYKAN, C 2017, C. Baykan, "Koruma ve Onarım Çalışmaları", Nif Dağı Balıcaoluk (2008-2016) Prof. Dr. Elif Tül Tulunay Onuruna, İstanbul, 2017, s. 169 - 175.
- BAYKAN, D 2015, D. Baykan, "Metal Finds from Nif-Olympus", *Recent Studies on the Archaeology of Anatolia* (BAR S2750), Oxford, 2015, s. 41 - 48.
- BAYKAN, D 2016, D. Baykan, "M.Ö. 1. bin Nif Dağı Metalurji Verileri", *ArkeometriST* 31, 2016, s. 21 - 36.
- BAYKAN, D 2017^a, D. Baykan, "Nif Dağı Kazısı Karamattepe ve Balıcaoluk'ta Bulunan Ok Uçları", *MASROP E-Dergi Cilt 9 Sayı 12*, (2015) 2017, s. 18 - 40.
- BAYKAN, D 2017^b, D. Baykan, "Nif Dağı Başpınar Kazılarında Ele Geçen Ok Uçları", *MASROP E-Dergi Cilt 10 Sayı 15*, (2016) 2017, s. 54 - 62.
- BAYKAN, D 2017^c, D. Baykan, "Karamattepe (Nif Dağı) Verilerinin Anadolu Arkeometalürjisine Katkıları", *AST* 32, 2017, s. 105 - 118.
- BAYKAN, D 2017^d, D. Baykan, "Metal Buluntular ve Arkeometalürji Verileri", *Nif Dağı Balıcaoluk (2008-2016) Prof. Dr. Elif Tül Tulunay Onuruna*, İstanbul, 2017, s. 119 - 160.
- BİLGİN 2015, M. Bilgin, "Pottery Finds from Nif-Olympus / Nif-Olympos'tan Seramik Buluntular", *Recent Studies on the Archaeology of Anatolia* (BAR S2750), Oxford, 2015, s. 27 - 40.
- BİLGİN 2017, M. Bilgin, "Keramik Buluntular", Nif Dağı Balıcaoluk (2008 - 2016) Prof. Dr. Elif Tül TULUNAY Onuruna, İstanbul, 2017, s. 32 - 109.
- BULGURLU-GÜN 2017, S. Bulgurlu-Gün, "Mantolu Bir Pişmiş Toprak Heykelcik Parçası", *Nif Dağı Balıcaoluk (2008 - 2016) Prof. Dr. Elif Tül TULUNAY Onuruna*, İstanbul, 2017, s. 110 - 113.
- CANAV-ÖZGÜMÜŞ 2015, Ü. Canav-Özgümmüş, "Glass Finds from Nif-Olympus", *Recent Studies on the Archaeology of Anatolia* (BAR S2750), Oxford, 2015, s. 71 - 80.

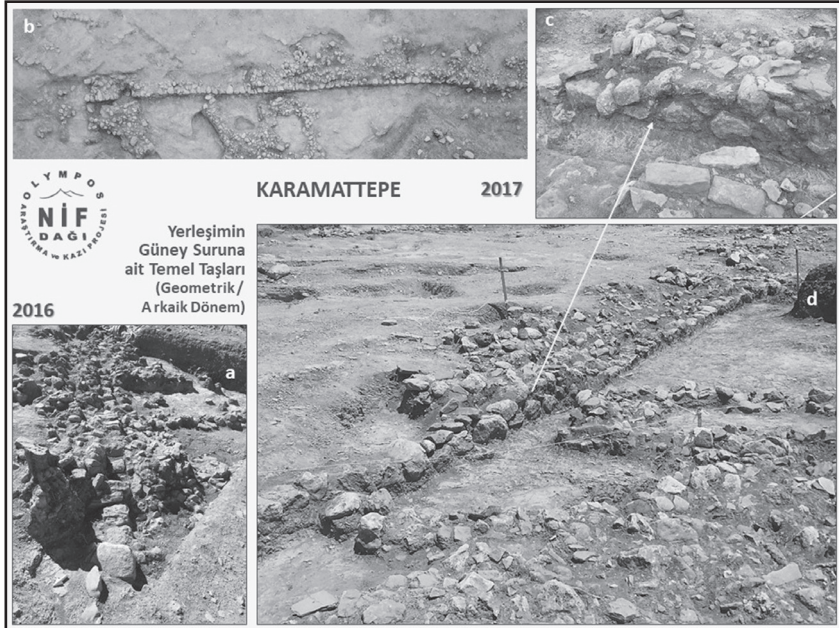
- DOĞER 2015, L. Doğer, "Late Byzantine and Ottoman Pottery from Nif-Olympus", *Recent Studies on the Archaeology of Anatolia* (BAR S2750), Oxford, 2015, s. 57 - 70.
- DOĞER 2017, L. Doğer, "Nif (Olympos) Dağı Kazısı, Başpınar Buluntusu Tavus Kuşu Bezeli Sırlı Keramik", *TÜ-BA AR* 20, 2017, s. 209 - 220.
- LENGER 2016^a, D. S. Lenger, "Monete provenienti dal Monte Nif (Olympos) in Ionia", *VDA. Studies in Memory of Sencer Şahin / Sencer Şahin Anısına Yazılar*, İstanbul, 2016, s. 644 - 656.
- LENGER 2016^b, D. S. Lenger, "New Evidence for the Western Asia Minor Origin of the Macedonian Royal Bronze Issue Price P2 from Nif Olympos Excavations", *PHILIA, International Journal of Ancient Mediterranean Studies* 2, 2016, s. 36 - 41.
- LENGER 2017, D. S. Lenger, "Sikkeler", Nif Dağı Balıcaoluk (2008 - 2016) Prof. Dr. Elif Tül TULUNAY Onuruna, İstanbul, 2017, s. 114 - 118.
- PEKER 2015, M. Peker, "A Site in the Territory of Nif-Olympus: Balıcaoluk", *Recent Studies on the Archaeology of Anatolia* (BAR S2750), Oxford, 2015, s. 19 - 26.
- PEKER 2017, M. Peker, "Yerleşim Düzeni ve Mimari: Surlar, Konutlar, Mezarlar ve Diğer Kalıntılar", Nif Dağı Balıcaoluk (2008 - 2016) Prof. Dr. Elif Tül TULUNAY Onuruna, İstanbul, 2017, s. 5 - 31.
- TULUNAY 2006, E. T. Tulunay, "Nif (Olympos) Dağı Araştırma Projesi: 2004 Yılı Yüzey Araştırması", *AST* 23, 2, 2006, s. 189 - 200.
- TULUNAY 2007, E. T. Tulunay, "Nif (Olympos) Dağı Araştırma Projesi: 2005 Yılı Yüzey Araştırması", *AST* 24, 2, 2007, s. 351 - 362.
- TULUNAY 2009, E. T. Tulunay, "Nif (Olympos) Dağı Araştırma ve Kazı Projesi: 2007 Yılı Kazısı", *KST* 30, 3, 2009, s. 411 - 426.
- TULUNAY 2011, E. T. Tulunay, "Nif (Olympos) Dağı Araştırma ve Kazı Projesi: 2009 Yılı Kazısı", *KST* 32, 3, 2011, s. 405 - 423.
- TULUNAY 2012^a, E. T. Tulunay, "Nif (Olympos) Dağı Araştırma ve Kazı Projesi: 2010 Yılı Kazısı", *KST* 33, 3, 2012, s. 147 - 171.
- TULUNAY 2012^b, E. T. Tulunay, "Smyrna (İzmir) Yakınlarında Birçok Kültürü Barındıran Dağ: Nif (Olympos)", *CollAn XI*, 2012, s. 81-99.

- TULUNAY 2013, E. T. Tulunay, "Nif (Olympos) Dağı Araştırma ve Kazı Projesi: 2011 Yılı Kazısı", *KST* 34, 2, 2013, s. 233 - 252.
- TULUNAY 2014, E. T. Tulunay, "Nif (Olympos) Dağı Araştırma ve Kazı Projesi: 2012 Yılı Kazısı", *KST* 35, 2, 2014, s. 343 - 357.
- TULUNAY 2015^a, E. T. Tulunay, "Nif (Olympos) Dağı Araştırma ve Kazı Projesi: 2013 Yılı Kazısı", *KST* 36, 3, 2015, s. 695 - 717.
- TULUNAY 2015^b, E. T. Tulunay, "Nif-Olympus Survey And Excavation Project between 2004 and 2010", *Recent Studies on the Archaeology of Anatolia* (BAR S2750), Oxford, 2015, s. 11 - 17.
- TULUNAY 2016, E. T. Tulunay, "Nif (Olympos) Dağı Araştırma ve Kazı Projesi: 2014 Yılı Kazısı", *KST* 37, 2, 2016, s. 383 - 406.
- TULUNAY 2017, E. T. Tulunay, "Nif (Olympos) Dağı Araştırma ve Kazı Projesi: 2015 Yılı Kazısı", *KST* 38, 2, 2017, s. 331 - 358.
- TULUNAY 2018, E. T. Tulunay, "Nif (Olympos) Dağı Araştırma ve Kazı Projesi: 2016 Yılı Kazısı", *KST* 39, 3, 2018, s. 301 - 326.
- YAVUZ - SEVİM EROL 2017, A. Y. Yavuz - A. Sevim-Erol, "Antropolojik ve Zooarkeolojik Bulgular", *Nif Dağı Balıcaoluk (2008 - 2016) Prof. Dr. Elif Tül TULUNAY Onuruna*, İstanbul, 2017, s. 161 - 168.
- TUNCALI-YAMAN 2018, T. Tuncalı-Yaman, "A Model-Based Statistical Classification Analysis for Karamattepe Arrowheads", *Abstracts CAA*, Tübingen, 2018.

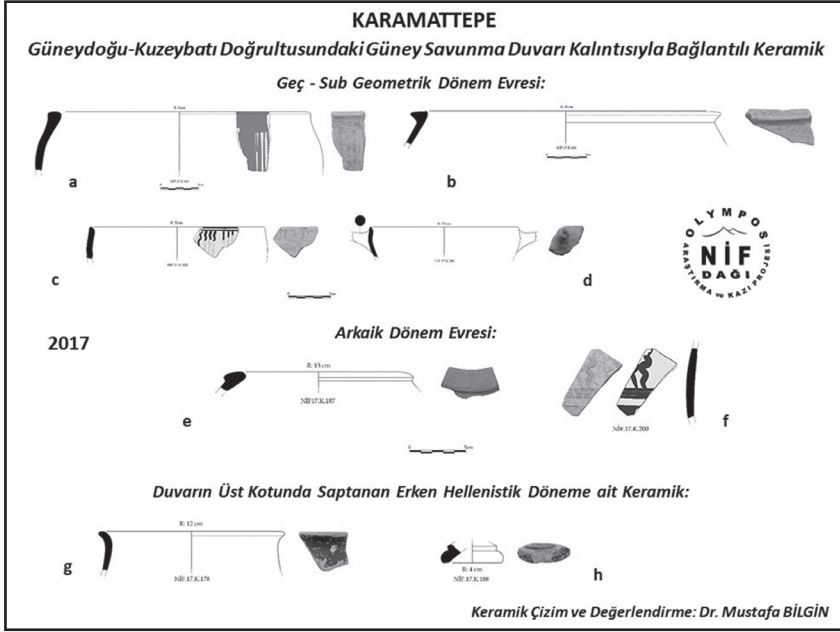

Resim 1: Nif Dağı - Karamattepe 2017 planı.

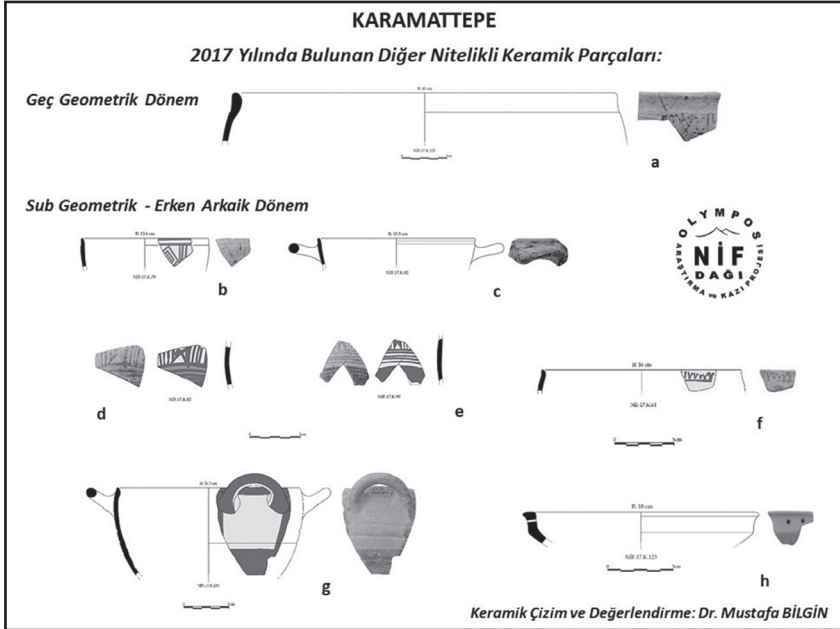

Resim 2: Nif Dağı - Karamattepe yerleşmesi 2017 güney sur duvarı temeli.

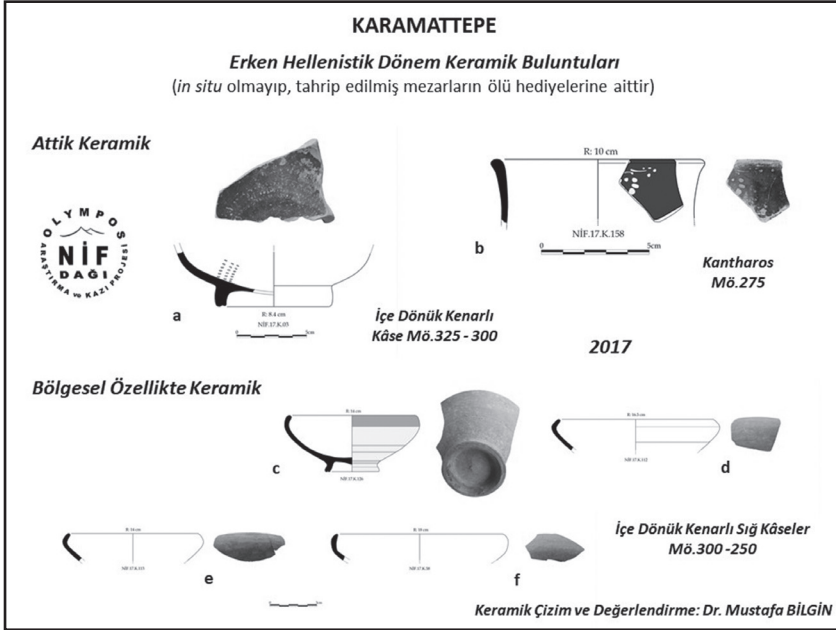

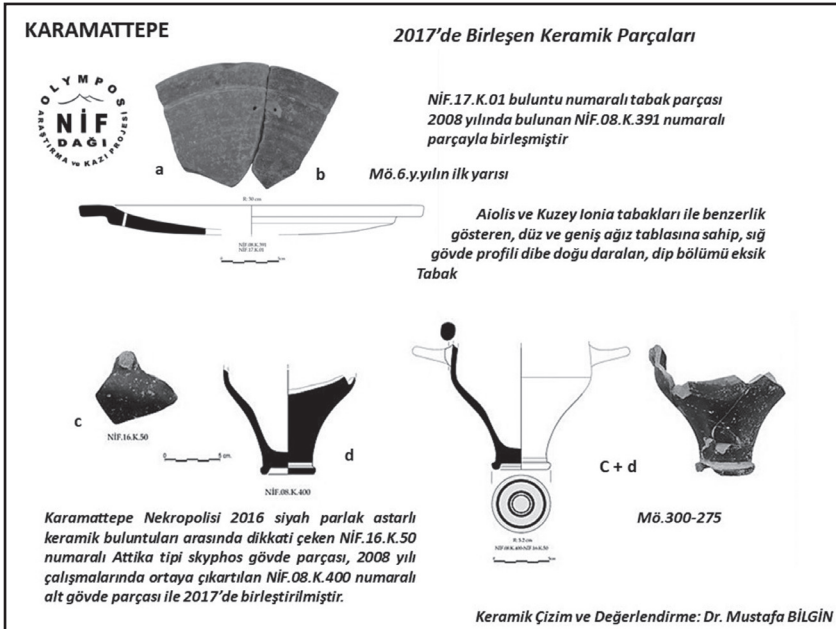
Resim 3: Nif Dağı - Karamattepe: 2017 sur duvarı kalıntısıyla bağlantılı keramik.

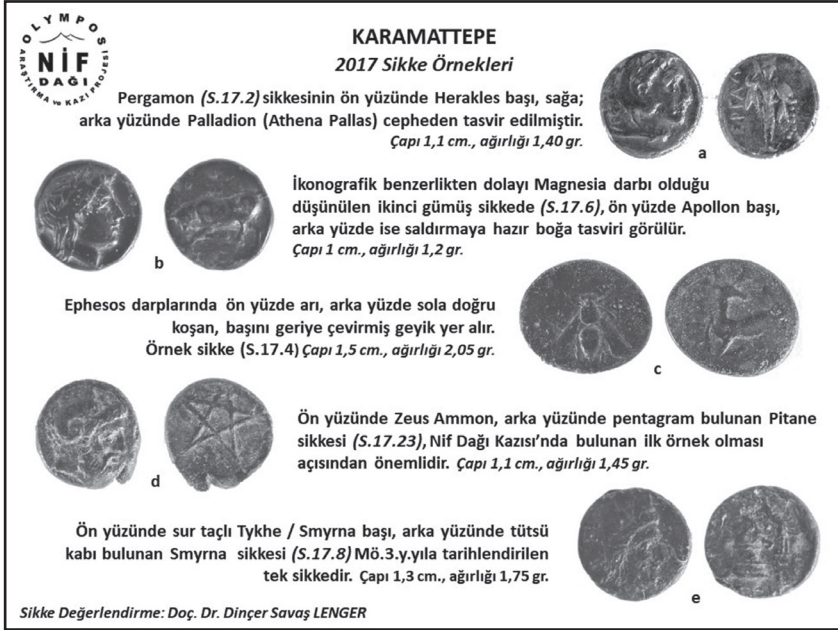
Resim 4: Nif Dağı - Karamattepe: 2017 Geometrik - Arkaik keramik parçaları.

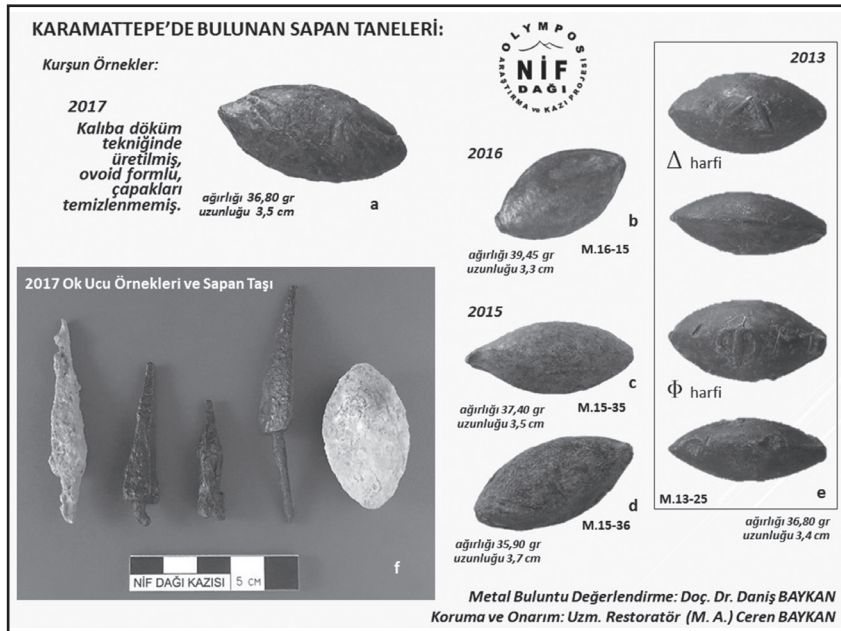
Resim 5: Nif Dağı - Karamatpepe: 2017 Hellenistik keramik parçaları.

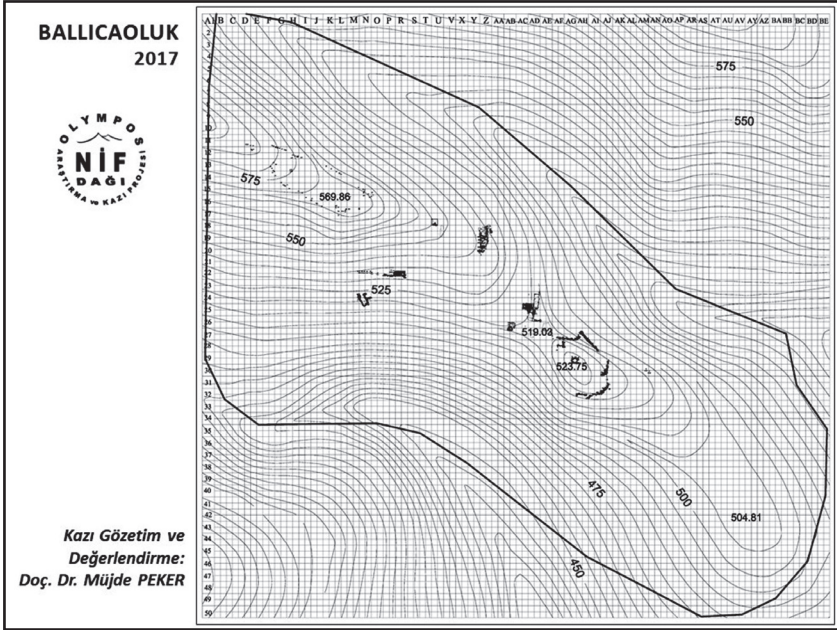
Resim 6: Nif Dağı - Karamatpepe: 2017'de birleştirilen keramik parçaları.

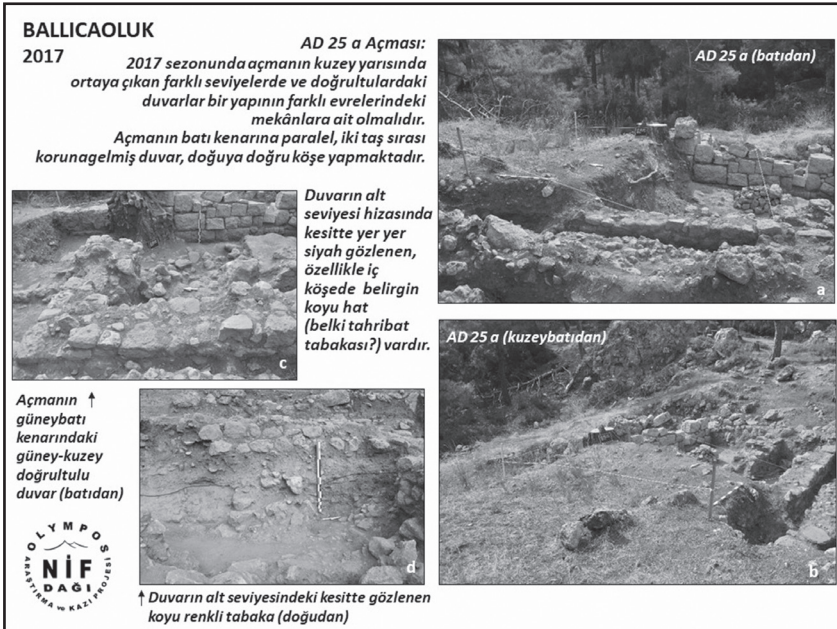
Resim 7: Nif Dağı - Karamattepe: 2017 sikkeleri.

Resim 8: Nif Dağı - Karamattepe sapan taneleri ve ok ucu örnekleri.

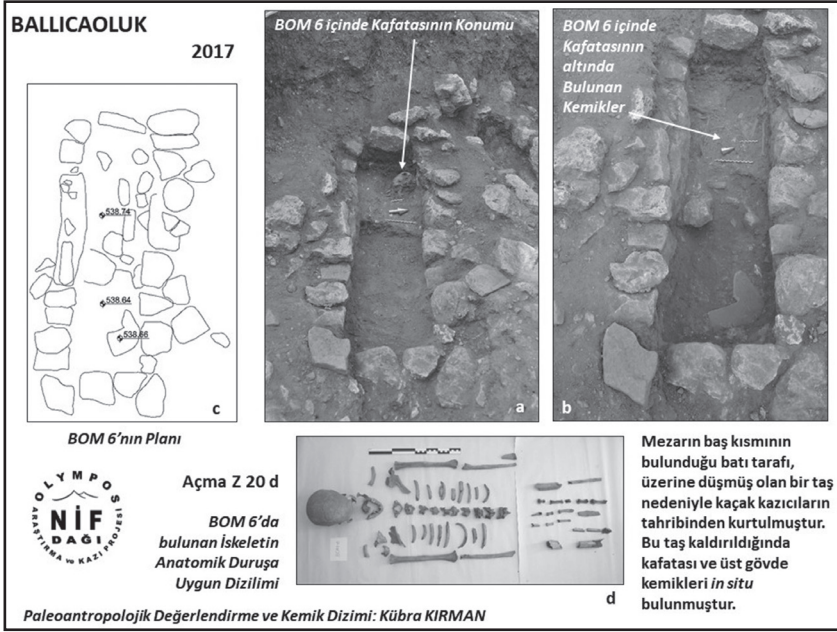

Resim 9: Nif Dağı - Ballicaoluk: 2017 planı.

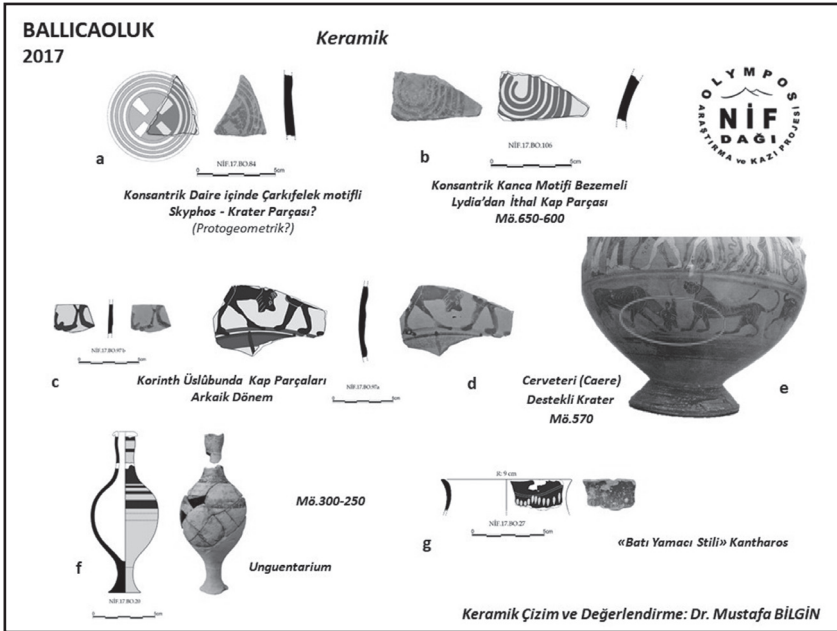

Resim 10: Nif Dağı - Ballicaoluk 2017 AD 25 a Açması.

Resim 11: Nif Dağı - Ballıcaoluk 2017 BOM 6.

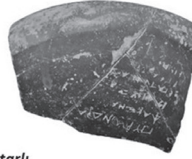
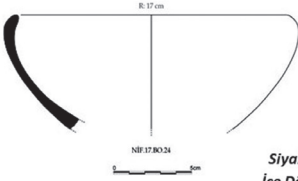
Resim 12: Nif Dağı - Ballıcaoluk 2017 keramik.

BALLICAOLUK
2017

Keramik

ΠΥΡΩΝ ΔΙΑ (ΠΥΡΩΝ > ΠΥΡΟΣ Buğday?)
ΦΑΚΩΝΑ (ΦΑΚΩΝ > ΦΑΚΟΣ Mercimek? /
Ervum Lens Fiğ Mercek)
ΕΞΑΙΥ.
Δ
ΙΕ ΓΑΤΟΝΑ
.....
.....

Tahıl Ölçme Kabı? (Ölçek, Kile)

*Siyah Astarlı
İçe Dönük Kâse
Erken Hellenistik Dönem
(Mö.325 – 250)*

*Keramik Çizim ve Değerlendirme: Dr. Mustafa BİLGİN
Yazı Değerlendirme: Prof. Dr. Elif Tül TULUNAY*

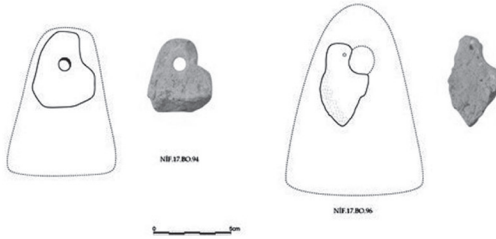
Resim 13: Nif Dağı - Ballicaoluk 2017 yazıtlı keramik parçası.

BALLICAOLUK
2017

Ağırsak ve Ağırlıklar

Hellenistik Dönem

Resim 14: Nif Dağı - Ballicaoluk 2017 ağırlık ve ağırsaklar.

Resim 15: Nif Dağı Kazı Evi 2017 koruma onarım çalışmaları.